

Вплив природно-кліматичних умов в деякій мірі нівелюється досягненнями науки в сфері техніки та технологій в сфері сільськогосподарського виробництва. В регіонах, в яких, незважаючи на відносно гірші природні умови відносно розміщення і спеціалізації сільськогосподарського виробництва, соціально затребуваним є виробництво певних видів продукції вводяться доплати в розрахунку на 1 га сільськогосподарських угідь.

Зростання вартості виробничих ресурсів, в першу чергу паливо-мастильних матеріалів, на сьогодні можна дещо мінімізувати можна двома чином: субсидування різниці зростання одиниці продукції; при високому виробничому потенціалі сільського господарства досить ефективним заходом є збільшення використання біопалива.

Цінова кон'юнктура на світових агропродовольчих ринках (пшениці, цукру, олії, м'яса та ін.) в сучасних умовах має вирішальний вплив на цінову кон'юнктуру внутрішнього ринку в тому числі регіонального ринку [1, с. 18]. У великій мірі підвищення цін має спекулятивний характер і в економічній лексикон увійшло під назвою «цінові пузири». В такій ситуації держава в якості превентивних заходів використовує в міру жорсткі протекціоністські заходи.

Ціноутворення на аграрному ринку повинно забезпечити баланс обсягу виробництва (пропозиції) та обсягу споживання (попиту) основних видів продукції, оптимізацію виробничої структури агропромислового комплексу згідно з потребами місцевих ринків, еквівалентний розподіл доданої вартості, встановлення еквівалентної ціни на продукцію аграрного сектора. На цій основі підвищується добробут споживачів шляхом мінімізації витрат споживчого попиту.

Література

1. Клинов В.Г. Мировые товарные рынки и цены: учебник / В.Г. Клинов, Л.С. Ревенко, Т.И. Ружинская; Моск. гос. ин-т междунар. отношений (ун-т) МИД России, каф. междунар. экон. отношений и внешнеэкономич. связей; под ред. Л.С. Ревенко. – М.: МГИМО-Университет, 2012. – 500 с.

Олексій ГОРЛАЧУК

Тернопільський національний економічний університет

ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ЗАСАДИ РЕГІОНАЛЬНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКУ ПРОДУКЦІЮ

Концептуальними основами побудови ефективного механізму регіонального ціноутворення на сільськогосподарську продукцію є формування його методологічної бази – правил, принципів та методів. Принципи ціноутворення утворюють несучий каркас механізму ціноутворення, а тому повинні бути об'єктивно обґрунтованими.

Враховуючи вітчизняні та зарубіжні наукові напрацювання щодо правил формування і встановлення ціни, її архітекτονіки, а також в світлі вимог

сьогодення ми пропонуємо у створенні системи регіонального ціноутворення окрім традиційних враховувати принципи ціноутворення, виходячи із регіональних відмінностей.

Перш за все, регіональної вартість сільськогосподарської продукції має бути відшкодована на основі дії законів регіональної вартості та регіональних цін. Створена регіональна вартість сільськогосподарської продукції, яка представляє затребувані суспільні витрати, має бути відшкодована, не зважаючи на суттєву різницю в регіональних витратах. В цьому полягає специфіка ціноутворення на продукцію аграрного сектора.

Відшкодування регіональної вартості сільськогосподарської продукції є одним із базових правил у вдосконаленні ціноутворення на регіональному рівні, яка оптимізує пропорції співвідношення між ланками регіонального агропромислового комплексу та визначає темпи їх розвитку.

Принцип пропорційного розподілу доданої вартості в процесі ціноутворення на сільськогосподарську продукцію за критерієм регіональних витрат. В сільськогосподарських підприємствах такими є витрати на виробництво продукції, підприємствах переробної сфери – витрати на переробку сировини, в торгівельній мережі – витрати обігу.

З метою еквівалентного обміну на сільськогосподарську продукцію науковцями ННЦ ІАЕ пропонується використання двох можливих підходів для обрахунку рівня підтримки.

В першому випадку мінімальна ціна встановлюється на рівні, достатньому для здійснення еквівалентного обміну. Базою слугує нормативна собівартість та маса прибутку. Останній показник розраховується на основі нормативної норми прибутку на активи, які беруть участь у виробництві: основні і оборотні засоби, земля. Відповідно зникає потреба у дотуванні сільськогосподарського виробництва [1, с. 19].

Згідно другого підходу, якщо мінімальна або ж інтервенційна ціна встановлюється на рівні підтримки, який забезпечує 5 %-й рівень рентабельності, необхідне дотування товаровиробників, оскільки такий рівень цін не забезпечить умови розширеного виробництва в галузі [1, с. 20].

На нашу думку, розрахунок еквівалентної ціни в частині обрахунку нормативного прибутку має деякі недоліки. Це стосується включення вартості землі, а також власне самої методики, що певним чином нівелює дію закону вартості, основним принципом якого має бути еквівалентний обмін на основі затратного принципу з подальшим коректуванням ринку.

Ціноутворення на сільськогосподарську продукцію має бути диференційованим на основі врахування природно-економічних умов виробництва. Врахування в процесі ціноутворення відмінностей в природно-кліматичних умовах виробництва (родючість ґрантів, водний, тепловий режим; техніко-технологічний рівень виробництва) є одним із базових правил встановлення цін в регіональному розрізі.

Практика регіонального ціноутворення на продукцію аграрного сектора досить успішно використовується в країнах Європейського Союзу. На сьогодні, відповідно до прийнятого законодавства, 57 % сільськогосподарських угідь

країн ЄС віднесено до категорії земель із несприятливими природними умовами. При цьому фермерські господарства мають можливість на отримання платежів, які варіюються в межах від 25 до 200 євро на гектар [2, 3].

Сучасна практика ціноутворення передбачає встановлення, наприклад, єдиної заставної ціни для всієї території країни без врахування відмінностей в природно-кліматичних умовах, в яких перебувають товаровиробники, що зумовлює різну собівартість продукції. Диференціація ціноутворення на основі врахування нормативної оцінки сільськогосподарських угідь в регіонах дозволить максимально врахувати даний фактор (табл. 1).

Таблиця 1

**Диференціація мінімальних (гарантованих) цін
на сільськогосподарську продукцію за регіонами України**

Показники	Мінімальна ціна 1 ц пшениці в залежності від нормативної грошової оцінки 1 га сільськогосподарських угідь, грн.			
	до 1800	1801-2200	2201-2400	більше 2400
Адміністративно-територіальні одиниці (області)	Житомирська, Чернігівська, Миколаївська, Закарпатська, Луганська, Львівська	Одеська, Івано-Франківська, Сумська, Волинська, Тернопільська , Рівненська, Київська, Кіровоградська, Харківська, Дніпропетровська	Вінницька , Запорізька, Чернівецька, Полтавська, Хмельницька , Херсонська, Донецька,	АРК Крим, Черкаська
Поправочні коефіцієнти	1,05	1,0	0,95	0,90
Рівень мінімальних (гарантованих) цін, грн./ц	191,26	182,15	173,04	163,93

Регіональне ціноутворення передбачає активну участь держави з метою задоволення інтересів всіх учасників процесу ціноутворення та забезпечення збалансованого розвитку сільськогосподарського виробництва. Виходячи із філософії взаємодії держави і ринку, слід зазначити наступне. Компетенцією ринку, його прерогативою повинен бути «запуск» суспільного виробництва, а спрямування і контроль цих процесів має перебувати в полі зору держави з метою дотримання оптимальних (бажаних) пропорцій розвитку аграрного ринку.

Література

1. Концепція ціноутворення на сільськогосподарську продукцію / Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки». – Економіка АПК. – 2008. – № 1. – С. 3–20.

2. Benachteiligte Gebiete (LFA) – Beihilfen für Landwirte in benachteiligten Gebieten – Europäische Kommission / Режим доступу: http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev/lfa/index_de.htm.

3. Verordnung (EG) Nr. 1257/1999 des Rates / Режим доступу: <http://old.eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1999R1257:20040501:DE:PDF>.

Андрій ГРИЦИШИН

Тернопільський національний економічний університет

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ

Пріоритетним напрямом розвитку сучасної економіки України, є інноваційний, тобто прикладний. Адже саме завдяки інноваціям має бути досягнуто економічне зростання вже у найближчій перспективі. Результативність інноваційної діяльності визначається, насамперед, наявністю необхідних внутрішніх і зовнішніх джерел фінансування інновацій, можливістю їхньої швидкої мобілізації, зацікавленістю інвестора в підтримці інноваційного розвитку. Нині, як свідчить аналіз, роль інновацій в досягненні загального обсягу виробництва залишається поки що досить низькою. Відповідно попит на інноваційні розробки знижується.

Ефективному процесу практичного освоєння інноваційних розробок перешкоджають слабка адаптація і низька інноваційна активність підприємств, безсистемність і розпорошеність процесу впровадження інноваційної продукції, відсутність комплексного застосування інновацій, недосконалість економічного механізму управління інноваційними процесами.

Враховуючи важливість і виняткове значення інноваційного процесу, його суттєвого впливу на прискорення розвитку суспільного виробництва, необхідно розширювати і поглиблювати дослідження цього соціально-економічного явища в економіці України, в умовах освоєння ринкових відносин. Виникає необхідність обґрунтування теоретико-методологічних засад переходу економіки на інноваційну модель, розробки організаційно-економічних механізмів широкого практичного застосування інноваційної продукції з метою підвищення рівня наукоємного виробництва.

Ефективне функціонування економіки неможливе без здійснення цілеспрямованої і ефективної інноваційно-інвестиційної діяльності, пріоритетним напрямом якої є технічне переозброєння виробництва на якісно новій науково-технічній основі. Проте, масштаби інвестиційно-інноваційної діяльності в агропромисловому секторі України не достатні через негативну та регресивну дію ряду причин фінансового і організаційного характеру.

Найважливішою рисою підприємництва, є спрямованість на інновацію. Підприємцем рухають, в першу чергу, не мотив досягненні стійкого доходу, а намагання до самореалізації за допомогою прибуткового, тобто, ефективного проекту. При цьому все частіше та переконливіше акцентується увага на інноваційній складовій підприємництва.